

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Kvædinger eller Smaakvad

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Kvædinger eller Smaakvad", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 350. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1815_251-txt-shoot-idm10199/facsimile.pdf (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Rom Moder! lad mig ei forgjæves kalde,
 Dg minde dig om gamle Kaar og Pagt!
 At længe kaldtes jo af dine Skjalde
 Sortladne Hav din Vei til Roes og Magt
 Dg Dannebraag dig kyber vist at bømme
 Det er paa Vandens og paa Tidens Strømme,
 Du vinde skal din rette Roes og Magt.

Naar da med dem, som end i Tiden sove
 Vi sjunge høit paa Daners gamle Mark:
 Dig, store Gud! for Miskundhed vi love,
 Da løfter høit igien sig Herrens Ar,
 Da heiser Luul sit Kongeslag ved Kjøge,
 Da spænger sødt den liden Fugl i Bøge,
 Da sunger Sønnen over Høstjerd.

God, Moder, dig kun aldrig det forkræffe
 At dine Ege er nu ingen søst;
 At hoiæ Fjeld ei længer dig vil ræffe
 Sin ranke Gran i Dennevoold til Mast!
 Foruden Teg og Gran kan Herren bygge,
 Dg Teg med Gran ubi Hans Wingers Skygge,
 Naar Han kun vinker, vore op saa brat.

Frants Volkmar Reinhard's Minde.

I Bittenberg, i Sachsenland
 Der er en Grav tilskue,
 Der hviler sig en from Guds Mand
 Alt under Kirkebue;
 Hvad her han heed, det veed Enhver,
 Som har sin Gud og Bibel kjær,
 Men hvad han heber nu hos Gud,
 Skal Engle for os sunge ud,
 Naar vi med ham forsamles.

Han luffed op den Bibelbog,
 Som var saa fast forseglet;
 Han saae, paa Herrens Syner Klog,
 Guds Hærlighed i Speilet,
 Han laante Biblen Folkets Maal,
 Han trodsed! Vand og Staal og Baal,
 Dg hvad der stred mod Herrens Ord,
 Det sank paa Baal, det sank i Jord;
 Thi Herrens Ord har Kræfter.

Trods Liff og Bold, trods Bant og Baal,
 Gik Debet vidt om Lande,
 Det talte Folkets Tungemaal
 Alt op til Norrestrand,
 Det lod ved Donaus Rilbevaeld,
 Det høit gienløb fra Dovrefjeld,
 Ved Blotshjerg og ved Hekla klang
 Det liffig sødt i Kirkefang;
 Da var det Lyft at leve,

Der Han gik hjem, den fromme Mand,
 Til Fader i det Høie,
 Da sørged' Kristine vidt om Land
 Med Sut, med Graab i Die,
 Han fulgtes til sit Hvilfled
 Af Løge og af Lærde med,
 Ja, mangen Ridder gjæb og hold,
 Med Zaarer salvede sit Skjold?
 Men Herrens Død dem trøstled.

Naar Herren saaret sin gode Sød,
 Sig Fjenden ei forsømmer,
 Han Alinte strøer paa samme Sted,
 Mens Dagten rollyg drømmer.

Paa Biblen sov de lærde Mænd,
 Dg stred om Lant med Mund og Pætt,
 Da gif det som det maatte gaa,
 At Alinten vorte høit paa Straag,
 Dg Kornet krob i Jorden.

Tohundred Aar hinanden jøg,
 Dg daglig blev det værre;
 De Bibelfjenders Tal tiltog,
 Dg Benneene blev færre.
 "Den kjære Synder tugter håardt,
 "Den pincer os, o tog den bort!"
 Saa hvisteb' det i mangen Braae,
 Dg deres Børn som hvisteb' saa,
 De raabte høit det Samme.

Der gif saa stabeligt et Løg
 Af Høie og af Lave,
 De agtede den Bibelbog
 Hos Luther at begrave;
 De Lo, saa raabte vilde Flok,
 Til Jødrene var gode nok;
 Men vi har Mod og vi har Kløgt,
 Vi Herrens Død og Herrens Frygt
 Ei meer, som de, behøve.

Der gik saa mange lærde Mænd
 I Spidsen af den Skare,
 De spottede med Mund og Pen
 Guds Ord det dyrebare;
 Det var saa ynkelig en Gang,
 Forlorne Eljalde glade Sang,
 Og Klerkene paa Skramt kun lod,
 Som om de stod den Flok imod,
 De flygted' eller fulgte.

Der flokken stod ved Luthers Grav,
 Da tog en Kæst til Debe:
 Nei holdt! der bliver Intet af,
 I her den ej skal jorde.
 Frant **Wolkmar** **Reinhard!** det var dig
 Som talte saa heel dristelig;
 Ved Luthers Grav i mørke Nat
 Til Bægter Gud dig havde sat,
 Det mærked' du, og kjæmped'.

O, vel Dig! du har kjæmpet ud,
 Du Løbet har fuldkommet,
 Nu klart du stuur hos din Gud
 Hvad her du saae forkommet;

Dig verdselig Kløgt var alt for kjær,
 Din Bibel stod den tit for nær,
 Ei ræd du søgte Verdens Fred,
 Men Lidens Land imod dig stred
 Forinden som berude.

Å! tunge Dage er det vist,
 Naar selv en saadan Kjæmpe
 Kan ei enfoldig tro paa Christ,
 Ei Grublehysten dæmpe!
 Å, **Reinhard!** du det selv erfoer,
 At kølnet blev af Kløgt dit Deb,
 At ei det Hjerter slog som Lyn;
 Men saae da ei dit skarpe Syn:
 Guds Ord sig selv vil raade.

Å! Lydskland, du er Soalget nær,
 Det siger mig din Kjæmpe,
 Hans Bibel, som dog var ham kjær,
 Han kløgtig vilde læmpe;
 Å! sikkertig den Stund er nær,
 Da Ingen har sin Bibel kjær,
 Da Høet, som kalder sig dens Ven,
 Bespøtter den med Mund og Pen,
 Den tyder som en **Mythe**.

So, Reinhard! du til Paradis
Fra Hedninger dig kyndte;
Din Brøde er, at høit din Priis
Selv Hedninger forkyndte;
Dog ei den Priis dig gjorde glad,
Du taalte heller Spot og Had,
Fra Christ du ei dig lofte lod,
For Naadestolen i hans Blod
Du trodsed! Hedningharme.

Saa hvil da sødt, du Kjempe god,
Hos Gud og under Mulde,
Og priis den Gud, som raadte Bod
Paa Trængsel og paa Kulde!
Men paa din Grav med Suk og Graad
Maa Christne flue Hedningtraad;
Hvordan vil det med Landet gaa,
Naar Gud her samlet sine Faa
I stille Sovekammer!!

Ik! Luther! ikke Een jeg veed,
Som ved din Grav vil sride,
Saa Biblen ei skal lægges ned
I Jorden ved din Side,

Vel veed jeg hvor en Kjempe staar
Ud under Hjelm og hoide Haar,
Med Troens Skjold og Andens Sværd;
Men, af! han har dig ikke kjær,
Ik! Stolberg dig har sviget!!!

D! hører mig, I tykke Mand,
Som end for Christ jer boie!
Til Reinhard's Grav I gange hen
Med Suk, og Graad i Die!
D! knæler med andægtig Bøn
Til Faderen og til hans Son!
D! beder, at en Kjempe maa
I Andens Kraft igjen opslaa,
Lutheri Grav at vogte!

D! beder høit i fromme Chor!
D! længes ret derefter,
At gjennem Kjempen sig Guds Død
Maa see med fulde Kræfter!
At han maa staae, som Luther stod,
Med Barmesind og Heltetod,
Enfoldig tro, og slaa til Færd
Hvad sig ophvæier mod Guds Død,
Nedslaa sin egen Tanke!

Al! her hos os i Daneland
 Er ogsaa Nød paaferde,
 En Kiste staar paa Gravens Rand,
 Med Guds og Luthers Sværde,
 Der stod den alt i tyve Aar,
 Og at endnu den oppe staar
 Det er, fordi en Kæmpe god
 De Sværde svang med Kraft og Mod,
 Og det var Biskop Halle.

Nu staar han selv paa Gravens Rand,
 Alt under Haar saa hvide,
 Med Sorg det seer den kristne Mand,
 Hvor Kisten monne skride;
 Den sænkes ei med Arm og Brag,
 Men stuppes sagtelig i Nag;
 Al! Mange see med Suk til Sky,
 Men Gaa kan taale Raabengny,
 Og ingen Kæmpe særdes.

Al! er da ærlig Kæmpesæd
 Nu blevet Skam i Norden?
 Al! skulde da de gode Sværd
 Nu ruste under Jorden?

Nei, holdt i Jesu Christi Navn!
 Og jeg er født i Kæmpelavn,
 Gud naadig Tro og Mod mig gav,
 Han er mit Stjeld, Han er min Stav,
 Og Sværdet selv har Kræfter.

Her staar jeg med min Herres Sværd,
 Lig der, du tomme Kist!
 Jeg svinger det mod Morkets Hær,
 Til mine Sener briste.
 Ja, kom nu kun, du stolte Glok!
 Du har jo Mod og Styrke nok,
 Kom nu, om du har Mod i Bryst,
 Og vov mod os en Kæmpedyst,
 For Sværdet du begraver?

Hvi er du vorden nu saa rød?
 Du var jo nys saa modig.
 Dør du ei saa paa Gravens Bred,
 Naar Kampen vorder blodig?
 Hvad er det Lys, du praler af,
 Naar ei det lys kan i Grav?
 Hvordan? du har jo Sandhed nær,
 Og blegner dog for rustne Sværd,
 Som nys du vilde jerde?

Ja, lee kun frit, jeg veed du vil,
Du Markets røddes Skare!
Kald mig i Spot kun Lutherit!
Jeg skal til Navnet svare;
Min Svagbed selv jeg kjender bedst,
Dg bær mig for Herrens Præst;
Men lære skal dog Mænd i Nord,
At ei med Fædrene Guds Ord
Har mistet sine Kræfter.

Lutherus! paa det høie Nord
Du Spaande har veget,
Der, sagde du, skal du Guds Ord,
Naar det fra os er veget.
Al! vil dit Folk Guds Ord forsmaa,
Da gib dit Spaadomsord beslaa!
Blic Ordet fredløst vidt om Land,
Da gib det sig af Bøg og Gran
Vil bygge her en Hytte!

Men Nord! ifald du taabelig
Dig ved din Fælsers flammer,
Da haver Jorden og til mig
Et stille Sovelam;

Da er der Rum i Himlen end,
Hos Fader, til mig arme Svend;
Men, naar Hans Bredes Syn slaar ned,
Kan den, som stolt mod Ordet stred,
Dg staa mod Bredens Lue?

B i l l æ g.

Dette Vers er trykt foran Prædikenen: hvorfor kalbes vi Lutheraner? Det ahned mig at stor Ulykke da forestod Sachsen, ei alene som det var og er klart at en Saaban foreslaaer alle de Europas Lande der ei hastelig omvende sig til Christus, men ogsaa besynderlig som den lutheriske Menigheds Bugge, der ubekymret laande Verden sine Svænger, skjænt Reinhard over Luthers og Melanctons Grave saa klart udlagde, hvilket Guds Varn det var, som avleedes og opfostrades der. Jeg sagde: (S. 23) "det gaar som Heeren" siger "Propheten: (Es. 57) den Retfærdige boer, "og der er Ingen som lægger det paa Hjerte, de Fremme indkales, men der er Ingen som betænker, at "den Retfærdige borttages fra Ulykken, han skal indgaae med Fred, de skal hvile sig i deres Sovelamre, og

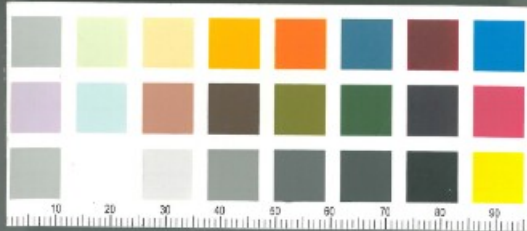
"vist maate man da ahne frøgtelig Uveir. Dsaa ved
"Reinhardts mig saa uventede Bortgang faldt disse
"Ded mig tungt paa Sinde: Luther benkattedes i sit
"63de Aar fra Ulykken, som næste Aar begyndte, Rein-
"hard bestryktes i samme Alder under frøgtelige Vars-
"ler; maate det ikke falde os ind ved at see paa Luthers
"og hans Dage: gif det saa med det grønne
"Træe, hvor dan vil det gaae med det Tørrel

"Jeg veed meget vel, at hartad alle Boglærde
"og mange Tusinder med dem, see ad saadanne Truds-
"ler og bange Forventninger, men derved forvistes en
"Christen om, at Uveiret er saare nær og maatte komme,
"thi ligesom der gif tit i Noa Dage, de aade, de druckte
"og toge til Høgte og foragerede Varsler, indtil den
"Dag Noa gif ind i Arken, ja lige til Synfloden
"kom og tog dem alle bort, saa Flod og Menneskens
"Søns Tilkommelse være; ikke alene den store i Da-
"gens Ende, men og hver odelæggende Hjemsovelse,
"thi ogsaa i Sodom aad de og drak, og plantede og
"byggede trægte, til Jiden og Svovelten kom."

Saa talte jeg i November 1812 med Diet fæ-
"stet paa Guds usvigelige Ord, paa de forbigangne
"Dage og Tidernes Tegn, og Synet fluffede ikke. Dø-
"læggelse i fuldt Maat bragde det næste Aar over Sach-
"sen og Wittembergs Hoiskole nedlagdes, der trehundrede
"Aar vare foctabne, siden Luther der blev Doctor i Theo-
"logien, til et Tegn at den Lærdom, som udgik fra
"den hede Skole, var nu aldeles afslagt i Landene,

var ligesom jordet med Reinhard, der i Wittenberg
holdt dens Liigprædiken.

Det lod det som Uveiret end vilde drage over,
thi den frøgtelige Mand der enstund havde ført Guds
Bredes Riis, Napoleon medstyretes som i en Haan-
debinding fra sin Throne, og Jubel over Fred og Fri-
hed gjenløb i Landene. Det er og vist, vilde Folkene
og deres Regjenter have kjendt Herrens vældige
Haand og ydmogget sig under den, da havde Han i
Miskundhed angret det Onde, som Han havde beslut-
tet over Landene, men nei, de sagde det vel, at Herren
tilhørde den Evige, men viselig de fleste hylfede med
deres Læber, naar de taledes saa, deres egen Kløgt og
Kraft og Tilfælde tattede de i Hjertet for Sjæren,
det var aabenbart, thi ei tænkte de paa at vandre i et
nyt Levnet for Guds Afsigt, ja, de Verdens Herret,
der bleve besungne som dens Frelser, som erklærede
at de havde grebet til Vaaben for Sandhed og Retfær-
dighed, som sagde, at Gud havde kronet deres Vaaben
med Held, de visde, hvor paa de stode, da de
kjøbde sig et værdstigt Slavind for Nordens uslydige
Blod; det var den første Brug de gjorde af Sjæren
ved Trudsel med Hunger og Odelæggelse at tvinge et
fredeligt ædelt Folk til at bære Makklen under et Jern-
aag, smeddet i det Værkstæd, de sagde sig at ville for-
styrre; ja de satte Kronen paa deres Daad ved at er-
klære, at Wittenberg, revet fra sin gamle Herre-
stamme, skilt ved den Skole, hvorfra Guds Ded ud-

gik, skulde vorde en Grændsefæstning for et vanteede Rige; Lutheri Stov, hans Menigheds jordiske Palladium overantvordedes i Fiendevold, ei med Sandheds men med Kononens Biste vilde de omgiorde sig, ei paa Gud og Hans Ved, men paa Fæstninger og Følketal grundede de Haabet om at modstaa hvert kommende Uoer. Ja Follens Styrere, de vilde fæste en Lædenleder paa deres Borge og da trode Himlens Lyn, og de glemte at Torbentebereren netop drager Uveiret over deres Hoved, og at naar da den Almægtiges Fingre forvirrer Ræden, da er Udelæggelsen uundgaaelig, og de maade da befænde, at det var dem selv som med foemastelig Haand udæfede Lædneren og nedfaldte Lynet. For hver Christen med opladt Die var det aabenbart, at da Follene saa daartig misbrugte den Heist Herren til Omvendelse saa langmobig fikæde, og toge Hans Naade forgjæves, da maatte Uveiret brat vende tilbage med fordbiblet Stykke, Herren, som lod Follene domme sig selv, Han maatte udstrække sit Bredes Sværd, til at udføre Dommen, og det var aabenbart at de Besæstninger Menneskehaand havde opreist vilde henveires som Stogger ved det første Bind puf, der susende i Læetop forkyndte Uveirets Komme. Han staaer der alt igjen omgiorbet med Guds Bredes Sværd, den Fregtelige, han sidder maastee alt under Frankerigs Krone, har maastee alt med Spidsen af sit Spire afsmeiet de visne Lister der skulde taane Græde af et Udseet, han sidder maastee alt emgiorbet af de Orne

der samle sig hvor Udseet er! Maastee, siger jeg, kun see ei at sige mere, thi det er vel upaatvivleligt, og hvo sem ei aldeles har forglemet sin Bornelærdom, har vel alt i disse Dage maattet ihukomme det Gudsdommelige Ved: naar de sige: her er Fred, her er ingen Fare, da skal Jordbævelsen hastelig falde dem puer som Pineu en frugtommelig Kvinde, og de skal ikke undslippe. D! kunde jeg løfte min Næst saa den herdes over alle Europas Lande, o vilde de dog høre Sandhed og annamme Lugt, de forvildede, sovende, haardsnakkede Folk! D! vilde de dog indsee, at om ogsaa Napoleon strtedes atter, om ti andre opstode og faldt, Udelæggelsen er dog lige vis, dersom de ei skyndelig gjøre Bob og forlade deres ende Wei og Tanker og omvende sig til Herren, til vor Gud, som er viig paa Miskundhed, til den Gud, der dog for deres Dine saa klærlig har skudfæstet sit Ord, at det er Ham, som nedtykker og Ham som opstier, som nedslaaer de Hovmodige og fanger de Vise i deres Træffhed! Ja, viseselig gjælder det her om den Deel af Christenheben der ei vil omvende sig, hvad Herren sagde ved Propheten: (Jer. 37) bedrager ikke eders Sjæle i det I sige: Chaldæerne skal vist drage fra os, thi de skal ikke drage bort, og om I slog hele Chaldæernes Hær ihjel, som skider imod eder, saa der blev kun tilovers nogle saarede Mænd, da skal de dog gjøre sig rede, hver i sit Part, og opbrænde denne Stad med Ild.

Dg Fædreland! du, som haver baaret Verdens Fortsmædelse, og er ved Herrens Miskundhed forhintret fra at gjøre dig deelagtig i de store Folkespænder, hvem Herren haver revet, som en Hader sit elskede Bærn, fra hvilket Demmen er begyndt, for at du ei skal fordommes med Verden, til dig vil jeg sige med Propheten (Jer. 18 og 22) Land! Land! Land! her Herrens Ord! see, siger Herren, ligesom Leret er i Pottemagerens Haand, saa ere I af Israels Huus i Min Haand. I et Dieblis kan Jeg tale imod et Folk og et Rige til at oprykke og til at nedbryde og til at forbærve; men omvender det samme Folk, mod hvilket Jeg haver talt, sig fra sin Dandskab, da skal mig angre det Ande som jeg betænkte imod det, og i et Dieblis kan Jeg tale over et Folk og over et Rige til at bygge og til at plante. Dg Herrens Ord stöder til mig sigende: Ezch. 35 du Menneskes Son! sæt dit Ansigt imod Seirs Bjerge og spaa imod det! og du skal sige til det: saa sagde den Herre, Herre: see, Jeg vil til dig, Seirs Bjerger, og ubrakke Min Haand imod dig, og gjøre dig til en Ddelaggelse fordi du haver et evigt Fiendskab, og haver adskilt Israels Børn ved Sværdets Magt i deres Etendighed Tid, den Tid Misgjerning havde Ende, fordi du haver ikke habet Blod, da skal Blod forfølge dig, Jeg vil fylde dine Bjerger med Thielslagne, paa dine Høie og i dine Dale og i alle dine Strømme der skal de falde, som ere ihjelslagne med Sværd. Jeg vil gjøre dig

til evige Ddelaggelser, dine Stæder skal ikke behøve, og I skal fornemme at Jeg er Herren. For di du siger: de tvende Folk og de tvende Lande skal være mine, og vi vil eie dem, om saa Seir hova Selv var med dem; derfor, siger den Herre, Herre, Jeg som leve, Jeg vil gjøre efter din Verbe og efter din Miskjærlighed, hvorefter du haver betret dit Had imod dem, og Jeg vil blive kiende hos dem, naar Jeg dømmer dig, og du skal fornemme, at Jeg er Herren, Jeg haver hørt alle dine Bespottelser, som du sagde imod Israels Bjerger, sigende: de ere hærgebr, de ere givne os til Ddel, og I have gjort eder store imod Mig med eders Mund, og gjort eders Ord mangfoldige imod Mig, Jeg, Jeg haver hørt det.

Dg du Menneskes Son spaa over Israels Bjerger, og du skal sige: I Israels Bjerger, hører Herrens Ord! Saa sagde den Herre, Herre: fordi Fienden sagde over eder Ha! item, de evige Høie ere kiønt os til Eiendom, derfor spaae, og du skal sige: saa sagde den Herre, Herre, fordi, ja fordi Man haver høret og opløst eder kiendt omkring sea, saa I ere blivne Hedningernes Efterlæt til Eiendom og ere komne paa en Luthes Lede og ere blivne berygtede blandt Folkene, derfor spaae om Israels Land, og du skal sige til Bjergene og til Høiene, til Strømmene og til Dalene: saa sagde den Herre, Herre! see, Jeg, Jeg

Haber talt i min Nidjærhed og i min Grubhed, og
 I have haaret Hedningernes Forsmædelse. Derfor
 sagde den Herre, Herre saaledes: Jeg, Jeg vidner
 med oprakte Haand, at Hedningerne, som ere trindt
 omkring eder, de skal selv bære deres Forsmædelse;
 men I, Israels Dierge, skal spise eders Greene og
 bære eders Frugt for Mit Folk Israels, thi de nær-
 me sig at komme; thi sees Jeg kommer til eder, og
 Jeg vil vende Ansigtet til eder, og I skal dyrke og saae.
 Og Israels Folk! jeg vil besænke eder med Virvand
 og I skal blive rene af alle eders Urenheder, og Jeg
 vil give eder et nyt Hjerte og give en ny
 Mand inden i eder, borttage det Steenhjerte af eders
 Skød og give eder et Skædhjerte, og Jeg vil give min
 Mand inden i eder og gjøre at I skal vandre i mine
 Stkke og holde og gjøre mine Rette, og I skal boe i
 Landet, som Jeg gav eders Fædre og være mit Folk
 og Jeg, Jeg vil være eders Gud. Og Jeg vil kalde
 paa Kornet og formere det og ikke sende Hunger
 over eder, og Jeg vil formere Frugt paa Træerne
 og Grode paa Marken, paa det I skal ikke yder-
 mere tage imod Hungers Forhaanelse af
 Hedningerne. Dette gjør Jea dog ikke for eders
 Dyds Skyld, det være eder vitteligt, blues og
 Kammer eder ved eders Veie, Israels
 Huus! Gzech. 36. o Fædreland! mærk du dig dette!
 kom atter ihu hvad jeg sagde dig om din Lær og
 Fæte, dengang Sværdet svævede over dit Hoved! kom

det ihu ved Sonet af følgende Vers, som jeg dengang
 førstegang sang for dit Væ!

Øye Nothes Minde.

I! Sydens Lande med den kvaalme Hede!
 Som ykte Norden med sin Sne og Is;
 Hvil Sjælen ei indsovet er berne,
 Da hører til! jeg synger Nordens Pris;
 Hvil raadned snart de stille, lune Bunde,
 Her sig de frosne, som I selv maa sande,
 All Størkelse lod sagtelig optøe.

I! Nordens Riger med de høie Fjelde!
 Som statte Danmark efter Aenmaal,
 Kom, lægger her mod Danmarks eders Balde,
 Men lægger den i Vandens Veieskaal!
 Og, hvis da end den Skaal med Danmarks Balde
 Ei synker byt som Agren under Fjelde,
 Skal Tungen dog sig røre til dens Pris.

Ha

